

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Музика у світовій культурі XX-XXI ст.

Освітній ступінь

«Магістр»

Курс	1
Семестр	2

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»

Статус

Вибіркова

ECTS	4
Годин	120
Лекції	20
Семінари	20
Самостійна робота	80

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Вишинський Віталій Володимирович, кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=c5rYMt0AAAAJ&hl=uk&authuser=1
e-mail	nmauvysh@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є явища, події, творчі постаті світової музичної культури, які розгорталися протягом XX першого десятиліття XXI століття. **Метою** навчальної дисципліни є вивчення студентами процесів світової культури XX-XXI століття та визначення в них місця і ролі музичного мистецтва. Навчальний матеріал включає теоретичний, семінарські, самостійні форми роботи практичного спрямування. **Завданнями** вивчення дисципліни є: огляд основних етапів розвитку світової музичної культури XX століття та їх вплив на характер музичної культури початку XXI століття; ознайомлення з соціальним, політичним контекстом явищ музичної культури зазначеного періоду; визначення місця і ролі українського музичного мистецтва XXI століття в процесах світової музичної культури; ознайомлення з творчим доробком знакових постатей світової і української культури (музичної культури) XX – початку XXI століття.

Під час проходження курсу студенти мають **знати**: основні етапи розвитку сучасної музичної культури; знакових особистості музичної культури, які визначили вектор її руху; музичні твори, мистецькі події, які презентують етапи розвитку музичної

культури у той чи той її період. **Вміти** простежити взаємозв'язок сучасної вітчизняної культури та світової; критично оцінювати діяльність діячів сучасної музичної культури; визначити чинники розвитку тих чи тих явищ сучасної музичної культури.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Необхідне технічне забезпечення: фортепіано, комп'ютер, Інтернет, аудіопрогравач. Методичним забезпеченням курсу є: робоча програма, підручники, посібники, монографії, матеріали інтернет-ресурсів, відео, аудіо записи музичних творів. Для більш ефективного засвоєння теоретичного та музичного матеріалу, для поліпшення комунікації між викладачем та студентом (у тому числі онлайн-комунікації), створення кращих умов для підготовки студентом семінарських завдань застосовувалися окремі засоби інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), зокрема створення на базі системи MOODLE тем лекційних та завдань семінарських занять, електронна пошта, ресурси Googlemeet та ZOOM.

Перелік тем

- Тема 1. Музика у культурі XX століття: періодизація, напрямки, течії, поняття, постаті
- Тема 2. Композиторські техніки XX століття і соціально-культурний контекст доби
- Семінар. У пошуках нових звучань: становлення і розвиток електронної музики

Тема 3. Неокласичні тенденції у виконавській та композиторській практиці другої половини XX століття

Семінар. Неоромантизм в європейській та українській музиці другої половини XX початку XXI століття

Тема 5. Розширення прийомів гри на музичних інструментах: підготовлене фортепіано Джона Кейджа та розширене фортепіано Джорджа Крама

Тема 6: Сакральна тема в творчості композиторів другої половини XX початку XXI ст.

Семінар. Хеппенінг, перформенс, музичний театр в європейській та українській сучасній музичній культурі

Тема 7. Політика і музика в XX-XXI столітті

Тема 8. Поетика хімерності в новітній музиці

Семінар. Нова простота і нова складність у XXI столітті

Тема 9. Стильові міксти музики Томаса Адеса

Семінар. Новітня американська музика

Тема 10. Фактор виконавця в сучасній музичній культурі: ансамблі, сольні артисти

Семінар. Новітні тренди конкурсу Gaudeamus: лауреати 2010-2015 років

Тема 11. Взаємодія популярного і елітарного:

експерименти Л. Андрісена, Gentle Giant, Radiohead

Семінар. Нова музика в кінематографі

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, дискусія, есеї, з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Відвідування лекцій	10
3.	Підсумкова контрольна робота (есеї, тест)	20
4.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «відмінно» — «А» (90-100): студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний на ініціативу та самостійне мислення, може визначати засадничі принципи культурологічних, музикознавчих та філософсько-естетичних теорій, здійснює аргументовані висновки та узагальнення, спираючись на першоджерела, вирішує творчі та пошукові завдання.

Оцінка «добре» — «В» (82-89): студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє загальними положеннями культурологічної та музикознавчої думки,

здатний окреслити головні культурологічні, музикознавчі, філософсько-естетичні напрямки, уміє наводити власні приклади на підтвердження власних думок.

Оцінка «добре» — «C» (81-74): студент надає змістовну, вичерпну відповідь на питання, однак припускається незначних помилок чи неточностей.

Оцінка «задовільно» — «D» (73-64): студент орієнтується в навчальному матеріалі, здатний з помилками окреслити ключові ідеї окремих культурологічних, музикознавчих, філософсько-естетичних концепцій, має стійкі навички роботи з підручником та першоджерелами, може наводити приклади.

Оцінки «задовільно» — «E» (63-60): студент демонструє знання основного матеріалу з дисципліни, не виявляючи при цьому належного рівня підготовки та ініціативності, припускається помилок у відповідях.

Оцінка «незадовільно» — «FX» (35-59): студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний відтворити головні ідеї культурологічного, музикознавчого, філософсько-естетичного пізнання, не володіє першоджерелами, не орієнтується у елементарних теоретичних узагальненнях та практичних (творчих) завданнях.

Оцінка «незадовільно» — «F» (34-1): студент не володіє дисциплінарним матеріалом, не орієнтується в джерелознавчій базі та елементарних пізнавальних складових навчальної дисципліни «Музика у світовій музичній культурі XX-XXI ст».

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ (ЗА ПОТРЕБИ)

За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англomовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, майстер-класів, творчих зустрічей, гостьових лекційтощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Bond M. Absolute Music: The History of an Idea. Oxford University Press. 2014. 400 p.
2. Chion M. Audio-vision. Sound on screen. New-York: Columbia University Press, 2019. 296 p.
3. Gibbs C., Taruskin R. Oxford History of Western Music : College Edition, Second Edition. Oxford University Press. 2018. 992 p.
4. Hepworth D. Never a Dull Moment: Rock's Golden Year. London : Bantam, Transworld Publishers Ltd, 2016. 384 p.
5. Osborn B, Everything in its Right Place: Analyzing Radiohead. Oxford University Press, 2016
6. Postman, N. The Disappearance Of Childhood. New York: Vintage Books, A Division of Random Houses Inc. 1994. 177 p.
7. Ross A. The Rest Is Noise: Listening to the Twentieth Century. New York : Farrar, Straus and Giroux, 2008. 720 p.
8. Ross A. Wagnerism: Art and Politics in the Shadow of Music. New York : Farrar, Straus and Giroux, 2020. 784 p.

9. Taruskin R. Music in the Early Twentieth Century : The Oxford History of Western Music / Richard Taruskin. – Oxford : Oxford University Press, 2010. – 880
10. Taruskin R. The Danger of Music and Other Anti-Utopian Essays. University of California Press. 2010. 506 p.
11. Weiss P., Taruskin R. Music in the Western World. A History in Documents. Cengage Learning. 2007. 624 p.
12. Безклубенко С. Теорія культури. Учбовий посібник. – Київ, 2002. – 393 с.
13. Вишинський В. Композиторська техніка як інструмент політичного висловлювання в творчості Л.Андріссена / В. Вишинський. Науковий вісник НМАУ імені П.І. Чайковського, Вип. 132. Київ, 2021, С. 121–138.
14. Грицак Я. Лекції курсу "Вибрані питання європейської історії"/ Ярослав Грицак. 2016
15. Джадт Т. Після війни. Історія Європи від 1945 року. Пер. з англ. Катерини Зарембо. — Київ: «Наш формат», 2020.
16. Джадт Т. Шале пам'яті. Переклад: Софія Андрухович. Львів: видавництво «Човен», 2022.
17. Джадт Т. Нещасна земля. Переклад: Павло Грицак. Львів: видавництво «Човен», 2022.
18. Івашина О. Загальна теорія культури. Навчальний посібник Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
19. Корчова О. Музичний модернізм як terra cognita: монографія. Київ : Музична Україна, 2020. 490 с.
20. Рябоконева М. О. Музичний неокласицизм як феномен сучасної західноєвропейської культури : дис. канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Рябоконева Марія Олександрівна Київ, 2016. 197 с.
21. Снайдер Т., Джадт Т. Роздуми про двадцяте століття. Пер. з англ. Павло Грицак. Київ: «Човен», 2019. 384 с.
22. Тукова І. Г. Музика і природознавство. Взаємодія світів в умонастроях епох (XVII — початок ХХІ століть) Харків : Акта, 2021. 456 с.
23. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики / М.Б. Швед. Львів : СПОЛОМ, 2010. 440 с.